

Bildande av Björknäs-Ládduoke naturreservat i Arjeplogs kommun och upphävande av tidigare beslut

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, Bilaga 2, ska utgöra Björknäs-Ládduoke naturreservat. Den slutliga inmätningen av området kan innebära mindre justeringar av reservatets avgränsning och areal.

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt MB m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt MB m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, Bilaga 6.

Länsstyrelsen upphäver med stöd av 7 kap. 7 § första stycket MB sitt beslut om bildande av Björknäs naturreservat i Arjeplog kommun från den 28 augusti 2009, dnr 511-15250-07.

Syfte

Syftet med reservatet är att bevara områdets värdefulla naturmiljö med dess höga biologiska mångfald och opåverkade karaktär. Områdets skogar, våtmarker, sjöar, vattendrag och andra ingående ekosystem ska ges förutsättningar att utvecklas naturligt. De delar av området som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd. Syftet är även att bevara ett

sammanhängande naturlandskap och motverka fragmentering. Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer är syftet också att tillgodose behovet av ostörd natur för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att:

- skogsbruk, exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras,
- reservatets naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas i huvudsak fritt genom naturliga processer,
- ge möjlighet till naturvårdsbränning som ersättning för utebliven naturlig brand,
- skogliga utvecklings- och arronderingsmarker återställs till ett mer naturligt tillstånd genom fri utveckling eller naturvårdande skötsel som exempelvis naturvårdsbränning, stängsling, ringbarkning och/eller röjning av ungskog,
- vid behov återställa vattenmiljöernas naturliga hydrologi och struktur genom att till exempel lägga igen diken, åtgärda vandringshinder, restaurera våtmarker eller återställa vattendrag efter flottledsrensning,
- främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet bekämpas, i de fall det är möjligt,
- åtgärder kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för länsstyrelsens beslut

Skälen för bildandet av reservatet, tillika dess prioriterade bevarandevärden, är områdets värdefulla naturskogar med dess stora biologiska mångfald. Områdets goda möjligheter att uppleva och nyttja natur för friluftsliv liksom de livsmiljötyper och arter som är utpekade inom Natura 2000 är också skäl för bildande av reservatet.

Skogsavverkning, dikning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden förstörs.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar, samt skada eller flytta liggande eller stående döda träd och buskar, med undantag för röjning, utglesning eller flytt av liggande döda träd i samband med bedrivande av renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) enligt A 15,
2. på annat sätt än vad som anges under punkt 1 skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, till exempel genom att borra, spränga, anordna upplag, gräva, dikesrensa, schakta eller dumpa,
3. uppföra eller utöka byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk, med undantag för älgstorn enligt A 12,
4. anlägga väg eller led,
5. anlägga ledning i luft, mark eller vatten,
6. bedriva vattenverksamhet, till exempel genom vattenreglering, muddring, avledande av vatten eller anläggande av vandringshinder,
7. plantera in växt-, djur-, eller svampart,
8. släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, vådliga ämnen, kalk, växtnäringsämnen eller andra främmande ämnen som kan skada naturen,
9. framföra motordrivna fordon utanför väg med undantag för körning till och från ströängar enligt A 13, samt
10. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller andra markeringar i naturen.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

11. förändra byggnad eller anläggning,
12. uppföra älgstorn,
13. köra i terrängen till och från ströängsskiften i reservatet i samband med jord- och skogsbruksåtgärder,

14. utföra fiskevårdande åtgärder såsom iläggning av sten eller grus, borttagning av vandringshinder eller liknande, samt
15. genomföra röjning eller utglesning av täta yngre bestånd med låga naturvärden eller flytt av liggande döda träd, i samband med bedrivande av renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437). För att tillstånd ska kunna meddelas krävs att:
 - det sker i begränsad omfattning och i för rennäringsviktiga betesmarker, passager och flyttleder,
 - staten äger marken,
 - manuella metoder används i första hand, samt att
 - fällda träd lämnas i naturreservatet.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla att följande åtgärder kan komma att genomföras för att tillgodose syftet med naturreservatet.

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning och underhåll av informationsskyltar,
3. naturvårdsbränning,
4. stängsling, röjning av ungskog samt katning, ringbarkning och veteranisering av träd i skogliga utvecklings- och arronderingsmarker,
5. bekämpning av främmande arter,
6. utförande av återställningsåtgärder rörande vattenkvalitet, hydrologi och bottenmiljöer som exempelvis utrivning av vandringshinder eller igenläggning av diken,
7. genomförande av undersökningar av flora och fauna samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål, samt
8. tillgängliggörande av reservatet för besökare genom underhåll av väg, anläggande och underhåll av parkeringsplatser, fågeltorn, raststugor, torrdass, stigar, leder, spänger, broar, rastplatser, eldstäder och vindskydd.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
2. samla in vedsvampar, mossor, lavar eller ryggradslösa djur,

3. skada vegetationen i övrigt genom att till exempel gräva upp växter,
4. fånga, skada eller döda ryggradsdjur. Ta ägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt,
5. skräpa ner, samt
6. framföra motordrivna fordon utanför väg.

Undantag från A- och C-föreskrifter

Föreskrifterna ska inte hindra:

1. förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB i detta beslut,
2. underhåll av väg, exempelvis hyvling, grusning, dammbindning, slyröjning, snöröjning, halkbekämpning eller andra åtgärder för att bibehålla vägens nuvarande standard och funktion. Föreskrifterna hindrar inte heller kapning och flytt av träd som fallit eller lutar in i väg- eller siktröjningsområdet. Redan fallna träd får kapas vid gränsen för siktröjningsområdet medan lutande träd även får kapas vid rot. Kapade delar ska läggas i naturreservatet i anslutning till siktröjningsområdet. För samtliga åtgärder gäller att risken för skada på mark, vegetation, bottnar och vatten ska minimeras. Innan större underhållsåtgärder ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd. Sådana åtgärder kan vara byte av vägtrummor, rensning av vägdiken eller rensning efter omfattande stormfällning. Vägens sträckning framgår av Bilaga 2,
3. underhåll av byggnader, stigar, leder eller andra anläggningar. Innan större underhållsåtgärder, exempelvis trädsäkring, ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd,
4. underhåll samt ombyggnation av kraftledning inom befintlig ledningsgata. Innan ombyggnation eller större underhållsåtgärder, exempelvis trädsäkring, ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd. Breddning av ledningsgator omfattas inte av undantaget,

5. bedrivande av renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen (1978:594),
6. snöskoteråkning på väl snötäckt mark i enlighet med terrängkörningsförordningen (1978:594). Skador på vattenmiljöer, mark och vegetation får ej uppstå,
7. plockning av bär och matsvamp,
8. bedrivande av jakt och fiske i enlighet med gällande lagstiftning,
9. användande av terrängskoter, till exempel fyrhjuling, vid uttransport av fälld älg eller björn. Särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark, vegetation och vattenmiljöer,
10. rättighetsinnehavare att fälla träd som riskerar att falla på byggnader,
11. rättighetsinnehavare att röja och ta bort sly, ta tillvara på fallna träd samt uppföra mindre markanläggningar som t ex spänger eller eldstäder inom 25 m från huvudbyggnad,
12. fastighetsägare att utföra jord- eller skogsbruksåtgärder på ströängar inom reservatet, samt
13. utförande av lantbruksåtgärder såsom plöjning, harvning, sådd, gödsling, skörd och stängsling på åkrar utpekade i Bilaga 4.

Beskrivning av ärendet

De skogliga naturvärdena i Björknäs-Ládduoke har varit kända under lång tid. Dåvarande Domänverket avsatte delar av området redan 1952 som så kallade domänreservat (Björknäs och Laddok). I samband med Domänverkets bolagisering 1992 gjorde länsstyrelsen på uppdrag av Naturvårdsverket en bedömning av vilka domänreservat i länet som har sådana särskilda naturvärden att de bör ges långsiktigt skydd som naturreservat. Björknäs domänreservat hör till de områden som länsstyrelsen valde ut.

Naturvårdsverket och Assi Domän slöt 1995 ett avtal om naturreservatsbildning av ett antal särskilt värdefulla domänreservat i hela landet. Björknäs är ett av områdena som omfattas av avtalet. Beslut om bildade av naturreservatet Björknäs Domänreservat togs den 10 januari 1997. Området utsågs även till Natura 2000-område 1 januari 2005, SE0820066 Björknäs. Efter en ny inmätning av gränsen till naturreservatet reviderades reservatsbeslutet och nytt beslut togs den 28 augusti 2009.

Ytterligare höga naturvärden i anslutning till Björknäs naturreservat och Laddok domänreservat uppmärksammades i samband med en inventering av skyddsvärda statliga skogar som länsstyrelsen och Naturvårdsverket genomförde under åren 2003–2005.

Inventeringen gjordes på uppdrag av regeringen och redovisades i Naturvårdsverkets rapporter 5339, 5344, 5345 och 5473. För Norrbottens län redovisades totalt 432 områden som skyddsvärda.

Under 2004–2005 genomfördes ett fördjupat samråd mellan Naturvårdsverket, länsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens län samt Sveaskog för redovisade områden på bolagets marker i de aktuella länen. Samrådet med Sveaskog resulterade i en överenskommelse för merparten av områdena, där ansvaret för det långsiktiga bevarandet fördelades mellan myndigheterna och bolaget. För Norrbottens del framgår områdenas fördelning mellan formellt skydd som naturreservat respektive frivilligt skydd som ekopark eller större hänsynsområde av Naturvårdsverkets rapport 5498 (2005).

I överenskommelsen med Sveaskog beslutades att Björknäs och Laddok skulle ges ett frivilligt skydd som ekopark (NV rapport 5498, 2005). När Sveaskog gjorde den slutliga avgränsningen för ekoparken Tjadnes-Nimtek, hamnade de två områdena dock utanför ekoparken. I samband med framtagande av ekoparksplanen för Tjadnes-Nimtek fördes därför diskussioner med Sveaskog, som resulterade i samsyn om att de två områdena i stället borde skyddas som naturreservat. Myndigheterna betraktade därefter i samråd med Sveaskog områdena som kategori 3/4 – ej färdigutredda områden. Länsstyrelsen genomförde sedan kompletterande fältinventeringar i området och kom fram till att de två värdefulla naturskogsområdena borde slås samman till ett objekt.

I de följande samråden visade det sig vara svårt för parterna att enas kring ramar och förutsättningar kring arbetet med områdena i kategori 3/4, både vad gäller val av skyddsform, ersättning samt redovisning. Detta ledde till slut till att Naturvårdsverket och länsstyrelsen i Norrbotten under 2014 överlämnade en hemställan till regeringen, med förslag på hur områdena skulle hanteras. Förslaget framgår av Naturvårdsverkets rapport 6577 (2013). Under hösten 2015 togs förhandlingsarbetet upp igen och i april 2016 undertecknades en överenskommelse om intrångsersättning mellan Naturvårdsverket och Sveaskog. Överenskommelsen innebär att

naturreservat nu kunde bildas i enlighet med det förslag som redovisades i Naturvårdsverkets rapport 6577.

Gränsen till reservatet ritades om 2025 till följd av att Sveaskog 2022 sålt en mindre fastighet i det tänkta reservatet, där det stod en domänverkskoja med parkering och förråd.

Inom reservatet ligger ett antal små myrskiften, så kallade ströängar. Ingen ersättning är utbetald för dessa då länsstyrelsen av praktiska skäl valt att reservatet inte ska inskränka pågående markanvändning för dessa skiften.

Enligt 2 § lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket ska länsstyrelsen konsultera samiska företrädare innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. Förfrågan om konsultation har skickats till Västra Kikkejaure sameby, Sametinget och Svenska samernas riksförbund (SSR). Ingendera begärde konsultation, däremot önskade SSR att få yttra sig i remissen.

Ärendet har remitterats till Skogsstyrelsen, Sametinget, Försvarsmakten, Sveriges geologiska undersökningar (SGU) och SSR. Försvarsmakten har avstått från yttrande. Skogsstyrelsen ser positivt på att naturreservatet bildas.

SSR har lämnat ett yttrande där de framför vikten av att bildandet av naturreservatet inte orsakar olägenhet för renskötseln och att hänsyn ska tas till vad berörd sameby framför i ärendet.

Sametinget och SGU har också valt att yttra sig och deras yttranden redogörs för under *Synpunkter på förslaget* nedan.

På grund av en delvis obestämd krets av sakägare tog Länsstyrelsen den 13 januari 2026 beslut om att förslag till beslut om Björknäs-Lådduoke naturreservat skulle delges dessa sakägare genom kungörelsedelgivning. Dessa sakägare har förelagts att yttra sig genom kungörelsedelgivning i Post- och Inrikes Tidningar, Norrländska Socialdemokraten, Norrbottens-Kuriren, Piteå-Tidningen och Norra Västerbotten. Enligt 51 § delgivningslagen (2010:1932) har kungörelsedelgivning skett när två veckor har förflutit från beslutet om kungörelsedelgivning, i detta fall den 27 januari 2026. Därefter har sakägarna en månads yttrandetid. Handlingarna fanns tillgängliga hos Länsstyrelsen samt hos

Arjeplogs kommun från beslutsdagen för kungörelsedelgivning fram tills yttrandetiden löpte ut.

Sveaskog, Arjeplogs allmänning, fem privata markägare, Västra Kikkejaure sameby, Vattenfall Eldistribution AB, Boliden Mineral AB, Telia Towers Sweden AB, Skellefteå Kraft AB samt en privat rättighetsinnehavare har fått förslaget skickat till sig direkt i enlighet med 49 § 3 st delgivningslagen. Samtliga har tagit del av förslaget till beslut.

Av dessa är det endast Vattenfall Eldistribution AB (nedan Vattenfall) som har inkommit med ett yttrande. Av yttrandet framgår i huvudsak att Vattenfall planerar att flytta sin kraftledning som passerar genom området och yrkar på att den blivande nya dragningen ska undantas från reservatsgränsen. I efterföljande kommunikation har framgått att planerna ändrats till att riva befintlig ledning och uppföra en ny ledning i befintlig ledningsgata, utan att bredda denna. Länsstyrelsen och Vattenfall har diskuterat alternativa dragningar av den nya ledningen och har kommit fram till att dragningen i befintlig ledningsgata skulle orsaka minst påverkan på värdefull natur i reservatet.

Telia Towers Sweden AB har meddelat att bolaget inte har något att erinra mot förslaget.

Västra Kikkejaure sameby har inkommit med en förfrågan om utifall deras anläggningar i området nämns i beslutet och att de fortsatt ska kunna nyttja och rusta upp dessa, samt att det finns en kåta i stort behov av restaurering. Efter svar på att anläggningarna finns omnämnda och att de fortsatt kommer att få nyttjas och underhållas av samebyn har samebyn inte inkommit med några ytterligare synpunkter.

Beslutet har i enlighet med 25 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. föregåtts av samråd med Arjeplogs kommun. Av kommunens yttrande framgår att kommunen inte invänder mot bildandet av reservatet, med synpunkten att länsstyrelsen bör satsa på investeringar i, och stödjande av friluftsinfrastruktur i de skyddade områden som är viktiga för det rörliga friluftslivet i kommunen.

Samråd har genomförts med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. Båda myndigheterna tillstyrker förslaget.

Synpunkter på förslaget

Sametinget

Sametinget har i sitt yttrande framfört att renskötseln och samiska näringar fortsatt måste kunna bedrivas obehindrat i naturreservatet och att berörda samebyar ska få inflytande i bildandet av naturreservatet och i planering och genomförande av skötselåtgärder. De framhåller att renbetet inte får påverkas negativt och att framkomligheten för renarna och renskötarna inte får hindras. Sametinget menar även att skyddad natur gagnar renbetesmarker, och att informationsbroschyrer och skyltar kan vara ett sätt att synliggöra och skydda samiska miljöer och markanvändning inom reservatet. Vidare framför Sametinget att samernas traditionella kunskap och det samiska kulturarvet, både i form av fysiska lämningar och det immateriella kulturarvet i form av exempelvis berättelser, traditioner och beskrivande naturnamn även bör tas tillvara och beaktas inför beslut om naturreservatsbildande.

Sveriges geologiska undersökning

SGU framhåller att det föreslagna naturreservatet är prospekteringsintressant, vilket visas av ett flertal utgångna undersökningstillstånd. Det finns även ett gällande undersökningstillstånd i området, då Boliden Mineral AB innehar ett undersökningstillstånd avseende undersökningar efter bland annat bly, guld, koppar och molybden som gäller fram till 14 oktober 2027. SGU anser att detta bör nämnas i handlingarna och att berörd innehavare av undersökningstillståndet bör kontaktas. De avråder från att bilda reservatet eftersom det sammanfaller med gällande undersökningstillstånd.

För att underlätta SGU:s arbete och minska länsstyrelsens administrativa börda, efterfrågar SGU att det ska framgå tydligt av reservatsföreskrifterna att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten som utförs av statlig myndighet undantas från A och C-föreskrifterna. SGU menar att detta är viktigt eftersom de geologiska undersökningarna bidrar med viktig och grundläggande information som används i många samhällssektorer. SGU menar vidare att de geologiska undersökningarna ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning, och att SGU:s undersökningar generellt inte är av sådan art att de strider mot det naturbevarande syftet med naturreservatet.

SGU framhåller att Sveriges behov av kritiska och strategiska råmaterial har ökat under senare tid, och att tillgång till metaller och mineral är en förutsättning för den gröna energiomställningen. De framför att mineralfyndigheter inte är flyttbara, att ekonomiskt brytbara fyndigheter är svåra att finna och att prospekteringsprojekt innebär stora ekonomiska risker. SGU vill också uppmärksamma länsstyrelsen på EU:s förordning om kritiska råvaror (CRMA) som trädde i kraft 23 maj 2024. Förordningen ställer krav på ökad kartläggning och utvinning av strategiska råvaror i medlemsstaterna, i syfte att minska sårbarheten och öka försörjningsberedskapen i Sverige och EU, meddelar SGU. Vidare framför de att detta intresse måste beaktas i länsstyrelsens fortsatta arbete.

Yttrandet bemöts i avsnittet Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Området omfattar en mycket värdefull naturskog som hyser en stor mångfald av växter och djur knutna till naturskogsmiljöer. Området har egenskaper och strukturer som bildats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. Delar av området ingår i Natura 2000; SE0820066 Björknäs och en del av SE0820432 Byskeälven som även är utpekad som särskilt värdefullt vattendrag.

Länsstyrelsen saknar detaljerad kunskap om reservatets våtmarker, sjöar och vattendrag. Reservatet är därför avgränsat främst utifrån områdets höga skogliga naturvärden.

Naturreservatet erbjuder höga upplevelsevärden och goda möjligheter att uppleva och nyttja natur genom aktiviteter som bär- och svampplockning, fiske, jakt, vandring, skidåkning och annat.

Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden samt dess opåverkade och ostörda karaktär förstörs. De höga naturvärden som finns i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Sedan år 2009 då reservatsbeslut för Björknäs naturreservat fattades, har länsstyrelsen gjort en del generella justeringar och förtydliganden av föreskrifterna för naturreservat. Förändringarna är anpassningar till rådande lagstiftning och till länsstyrelsens

riktlinjer för hur reservatsbeslut bör utformas. Ändringarna har gjorts för att stärka skyddet av områdets naturvärden, men även för att underlätta provning och tillsyn i reservatet.

Detta beslut omfattar hela det ursprungliga naturreservatet Björknäs. Utvidgningen tillför ytterligare naturvärden i form av gammal skog, vilket ökar förutsättningarna för att uppnå syftet med reservatet. Länsstyrelsen anser därför att kraven på synnerliga skäl för upphävande enligt 7 kap. 7 § första stycket MB är uppfyllda. Enligt 7 kap. 7 § fjärde stycket MB får ett upphävande endast meddelas om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område. Länsstyrelsen bedömer att det nya naturreservatet stärker skyddet av områdets naturvärden och ökar dess geografiska omfattning. Intrånget i naturvärdet bedöms därför vara skäligt kompenserat.

Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Sametinget

Sametinget framför i sitt yttrande att renskötseln och samiska näringar fortsatt måste kunna bedrivas obehindrat i naturreservatet och att berörda samebyar ska få inflytande i bildandet av naturreservatet. Länsstyrelsen har infört långtgående undantag från föreskrifterna för att inte inskränka renskötselrätten. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar rennäringens bedrivande. Samebyar ges möjlighet till inflytande under handläggningen genom konsultationer och föreläggs att yttra sig över förslag till beslut och skötselplan.

Sveriges geologiska undersökning

SGU avråder från att bilda reservatet eftersom det sammanfaller med gällande undersökningstillstånd och att området är prospekteringsintressant. Boliden Mineral AB har delgetts beslutet och getts möjlighet att yttra sig, men de har inte inkommit med några synpunkter eller ställningstaganden till reservatsbildningen.

SGU önskar att det tydligt ska framgå av reservatsföreskrifterna att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten som utförs av statlig myndighet ska undantas från A och C-föreskrifterna.

Länsstyrelsen instämmer med SGU om att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten är viktigt för samhället, och

att det finns ett stort samhällsintresse för metaller som bland annat krävs för den gröna omställningen. Vilken påverkan geologisk kartläggning har på naturreservatets naturmiljöer, arter och friluftslivsvärden beror bland annat på metod, samt var och när under året undersökningarna genomförs. Även om många metoder enligt SGU ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning, så kan det inte uteslutas att vissa undersökningsåtgärder kan ha negativ påverkan på reservatets naturvärden. Föreskrifterna ska skydda mot åtgärder som kan skada de höga naturvärdena och därmed motverka syftet med reservatet. Det är alltså åtgärderna i sig som måste regleras, vem som orsakar skadan saknar betydelse. Länsstyrelsen ser därför ingen möjlighet att utforma särskilda undantag för statliga myndigheter såsom SGU föreslår.

Uppkommer det behov av att utföra åtgärder för undersökning, kartläggning eller inventering som strider mot naturreservatets föreskrifter finns möjlighet att söka dispens från föreskrifterna. Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl eller om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte. Länsstyrelsen vill belysa att vissa undersökningsåtgärder redan är tillåtna, då de inte strider mot reservatsföreskrifterna. Sådana åtgärder kräver ingen dispens.

SGU framför även att Sveriges behov av kritiska och strategiska råmaterial har ökat under senare tid, och att tillgång till metaller och mineral är en förutsättning för den gröna energiomställningen. De lyfter även att det är svårt att hitta ekonomiskt brytbara fyndigheter och att geologisk information kan vara ett värdefullt kunskapsunderlag för att bedöma påverkan på biologisk mångfald och för intressen som infrastruktur och byggande. Länsstyrelsen är medveten om att reservatsbildning kan få konsekvenser för olika näringar, men har inte någon skyldighet att göra mer omfattande avvägningar än vad som gjorts i ärendet.

En intresseavvägning har gjorts där enskilda och allmänna intressen har beaktats, och samhällets behov av metaller och mineral har ingått i den bedömningen. Länsstyrelsen anser att området, med hänsyn till de mycket höga naturvärdena, är i behov av skydd. SGU:s synpunkter ändrar inte den bedömningen.

Björknäs-Ládduoke naturreservat berör inte något område av riksintresse enligt 3 kap. 7 § andra stycket MB.

Överensstämmelse med strategier för skydd samt förenlighet med miljömål

Beslutet följer gällande riktlinjer för urval och bildande av naturreservat. Det ligger i linje med Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden. Beslutet ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av följande miljö kvalitetsmål:

- Levande skogar
- Levande sjöar och vattendrag
- Myllrande våtmarker
- Ett rikt växt- och djurliv
- Begränsad klimatpåverkan

Beslutets förenlighet med planer och hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB

Reservatet berör ett område som är av riksintresse för rennäringen som enligt 3 kap. 5 § andra stycket MB ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra rennäringens bedrivande. Länsstyrelsen har infört långtgående undantag från föreskrifterna för att inte inskränka renskötselrätten. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar rennäringens bedrivande.

Reservatet berör ett Natura 2000-område som faller in under art- och habitatdirektivet (direktiv 92/43/EEG) och som är av riksintresse enligt 4 kap. 8 § MB. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som bidrar till att stärka skyddet för detta riksintresse.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen med tillägg och fördjupningar.

Intresseprövning

I enlighet med 7 kap. 25 § MB ska det finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och de inskränkningar som beslutet innebär för den enskildes markanvändning. Därför ska det alltid göras en intresseprövning mellan allmänna och enskilda intressen.

I reservatet ligger ett antal ströängsskiften, som huvudsakligen består av mindre våtmarksområden som har en historisk bakgrund som slåttermark. Länsstyrelsen bedömer att ett fortsatt nyttjande av dessa skiften inte på ett betydande sätt motverkar reservatets syfte. Reservatets föreskrifter är därför utformade så att pågående markanvändning inte försvåras inom dessa ströängsskiften. Det innebär att slåtter, fällning av träd och andra liknande åtgärder inte är reglerade inom ströängsskiftena. I och med detta undantag bedömer länsstyrelsen att föreskrifterna inte förhindrar pågående markanvändning på ströängarna. Reservatsbeslutet medför därför inte heller någon rätt till ersättning för ägarna till ströängarna. Vid körning till och från ströängsskiften i samband med jord- eller skogsbruksåtgärder finns risk för skador på mark och vegetation som inte är förenligt med syftet med reservatet. För att undvika sådana skador får körning endast ske efter tillstånd av länsstyrelsen. På så sätt kan myndigheten styra var, när och på vilket sätt terrängkörningen får ske för att minska risken för skador.

Länsstyrelsen bedömer att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som har gjorts är nödvändiga för att bevara de höga naturvärdena i området, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte. Berörda markägare har ersatts för det intrång i pågående markanvändning som reservatsbeslutet innebär.

Konsekvensutredning

Enligt 3 och 5–7 §§ förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar ska en myndighet inför beslut om föreskrifter eller allmänna råd så tidigt som möjligt utreda ordningsföreskrifternas kostnadsmässiga och övriga konsekvenser. Enligt 4 § samma förordning får myndigheten göra ett undantag från regeln om den bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Länsstyrelsen bedömer att ordningsföreskrifterna behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Föreskrifternas konsekvenser för allmänheten eller i övrigt bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning inte behöver upprättas.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Björknäs-Ládduoke naturreservat

Kommun: Arjeplog

Lägesbeskrivning:	25 km ost-sydost om Arjeplog
Fastigheter:	Arjeplogs skolbord 1:2, Sveaskog Radnejaur 1:3, privat markägare (ströäng) Radnejaur 1:9, Arjeplogs allmänning (ströäng)
Samfälligheter:	Radnejaur S:19 (ströäng)
Outredda områden:	2506:OUTRETT OMRÅDE:OUTR:16 2506:OUTRETT OMRÅDE:OUTR:20
Natura 2000:	SE0820066 Björknäs SE0820432 Byskeälven
Sameby:	Västra Kikkejaure
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Area:	ca 247 ha
Naturtyper:	Skogsmark ca 135 ha varav produktiv skog ca 110 ha Våtmark ca 54 ha Sjöar och vattendrag ca 45 ha Övrig mark ca 13 ha

Beskrivning av området

Björknäs-Ládduoke ligger 25 km ost-sydost om Arjeplog i östra kanten av kommunen. Området är nära 250 ha med långsmal form som sträcker sig 4,5 km i nordväst-sydöstlig riktning längs dalbotten. Hela området ligger kring 460 m ö.h. Här finner man en mosaik av gammal barrnaturskog, våtmarksmiljöer samt flertalet olikstora tjärnar och små bäckar. På längden korsas området delvis av en ledningsgata och en grusväg vilket också gör det lättillgängligt för besökare.

Skogarna utgörs av gamla och till stora delar urskogsartade barrskogar med markvegetation främst av frisk blåbärsristyp. Det finns både grandominerade skogar i sen succession med rikligt av död ved och hänglavsrika skiktade tallskogar med överståndare och silverfuror. Många av bestånden är även brandpräglade. Spår efter plockhuggning och dimensionsavverkning förekommer generellt sparsamt och området hyser alla strukturer som karaktäriserar

urskog i sen succession. Dock ligger ett ca 40 år gammalt hygge mitt i objektet med självföryngrad skog och lämnade gammeltallar. Här finns även några områden där plockhuggningen varit mer intensiv och skogen är något yngre än i övriga reservatet, omkring 170 år, och tillgången på död ved är lägre.

Mängden död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier är generellt god i området. Granlågorna dominerar men bitvis förekommer även en del tall- och björklågor och fläckvis har omfattande stormfällning ägt rum. Även tillgången på stående död ved är stor i form av torrakor, högstubbar, silverfuror och grova, döda granar. I området förekommer flera olika vedsvampar som indikerar lång lågakontinuitet, exempelvis ostticka, gränsticka, rosenticka och taigaskinn. Träden är rikligt klädda med tagellavar vilket visar på lång trädkontinuitet.

Delen öster om sjön Bliedik ligger i en svag sydvästsluttning genombruten av mindre myrstråk och är främst grandominerad och urskogsartad skog med inslag av björk och en hel del tallöverståndare. Skogen är starkt olikåldrig med fin föryngring av framför allt gran i beståndsluckorna. Här bjuds på den högsta frekvensen av granlågor med ett stort antal av olika storlek och nedbrytningsgrad. Fläckvis förekommer även en del tall- och björklågor, och tillgången på stående död ved är också stor med silverfuror och grova, döda granar. Skogen är en drygt 200-årig successionsskog efter brand och i området finns flertalet brandspår i form av brandljud och brända stubbar liksom enstaka sälgar av mycket hög ålder. I den sydöstra delen finns dessutom ett flertal tallar som är uppemot 300–400 år gamla, med utpräglade karaktärer.

Kring sjön Ládduoke i västra delen av objektet dominerar 180–200-årig tallskog på frisk blåbärstyp vilket innefattar ett flertal brandpräglade och urskogsliknande miljöer. Bitvis är skogen mycket gammal med imponerande tallar över 450 år. Öster om Ládduoke ligger ett litet område med utpräglad successionsskog efter brand. Den har karaktären av gammal, skiktad och bitvis stamtät skog med tallöverståndare samt underväxt av gran. Längre österut växer mycket grov tallskog av hög ålder, där flera av träden bär samiska kulturspår till exempel i form av barktäkter. Det finns även senvuxen tallskog på impedimentartad mark. I områdets västligaste delar finns högresta tallar på sandhed och här förekommer också ett rengärde.

I sydöstra hörnet av området passerar ett biflöde till Byskeälven, vilken är klassat som Natura 2000-område och särskilt värdefullt vatten på grund av dess opåverkade karaktär, viktiga miljöer för sårbara arter och friluftsvärden.

Information

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningar.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ MB gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. MB kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ MB vid vite förelägga om rättelse.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön enligt annan lagstiftning.

Delar av naturreservatet ingår i EU:s nätverk av skyddade områden, Natura 2000. Verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom Natura 2000-områden kräver tillstånd enligt 7 kap. 28a – 29 b §§ MB.

Ni kan överklaga beslutet

Se Bilaga 1 med överklagandehänvisning.

Beslutets ikraftträdande

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § MB, vilka gäller omedelbart.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med naturvårdshandläggare Tyr Nilsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Per-Anders Jonsson och jurist Elin Winnberg Bergström medverkat.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning
2. Karta över reservatet
3. Översiktskarta
4. Åkrar som avses i undantag 13
5. Äldre avgränsning
6. Skötselplan

Ni kan överklaga beslutet hos regeringen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Norrbotten antingen via e-post; norrbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Ni anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post norrbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 50 00. Ange ärendets diarienummer.

Länsstyrelsen
Norrbotten

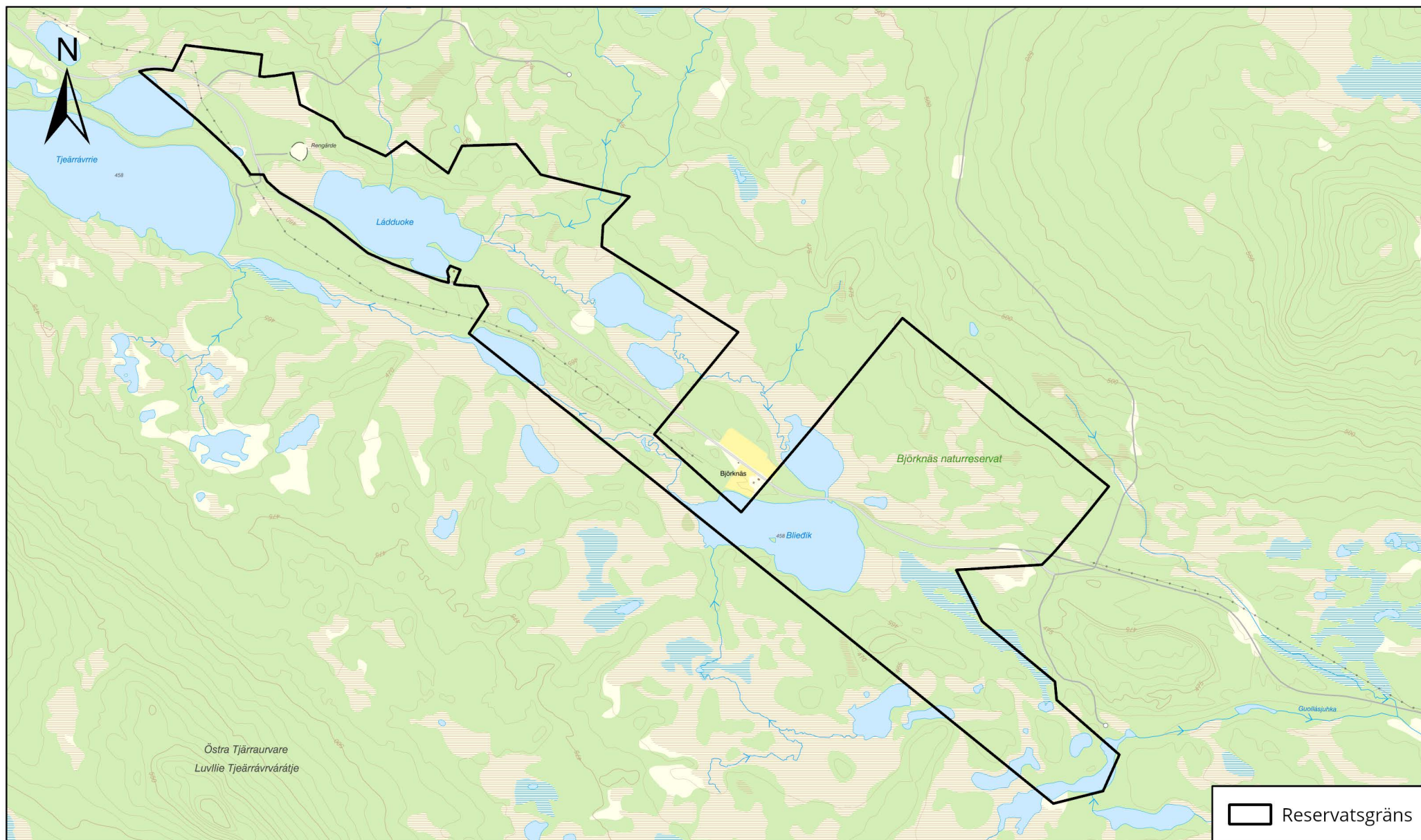
Diariennr 421-2025

Björknäs-Lådduoke naturreservat

Areal: ca 247 ha

Skala: 1:20 000

Bilaga 2

Länstyrelsen
Norrbotten

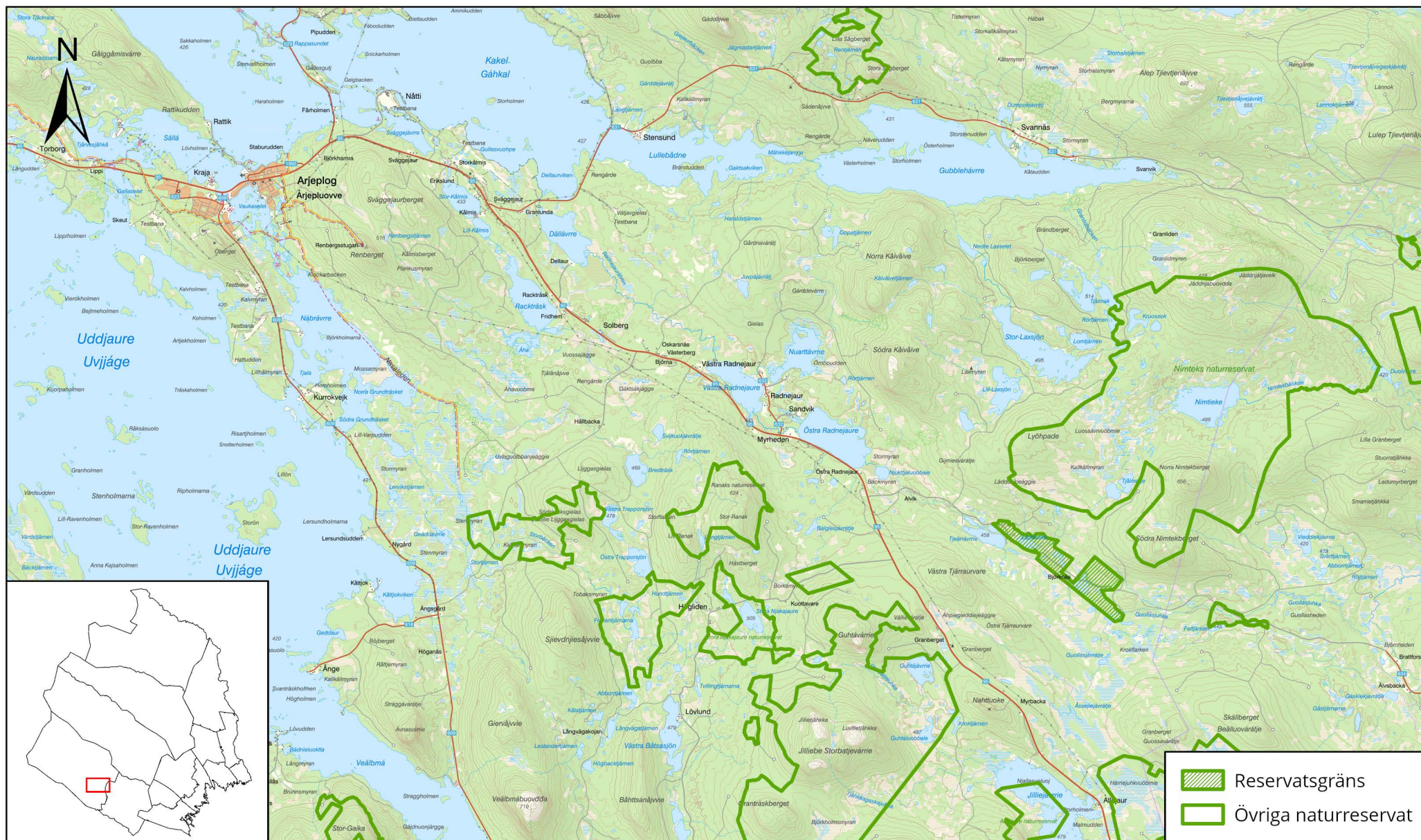
Diariennr 421-2025

Björknäs-Ládduoke naturreservat

Arjeplogs kommun

Skala: 1:150 000

Bilaga 3

Länsstyrelsen
Norrbotten

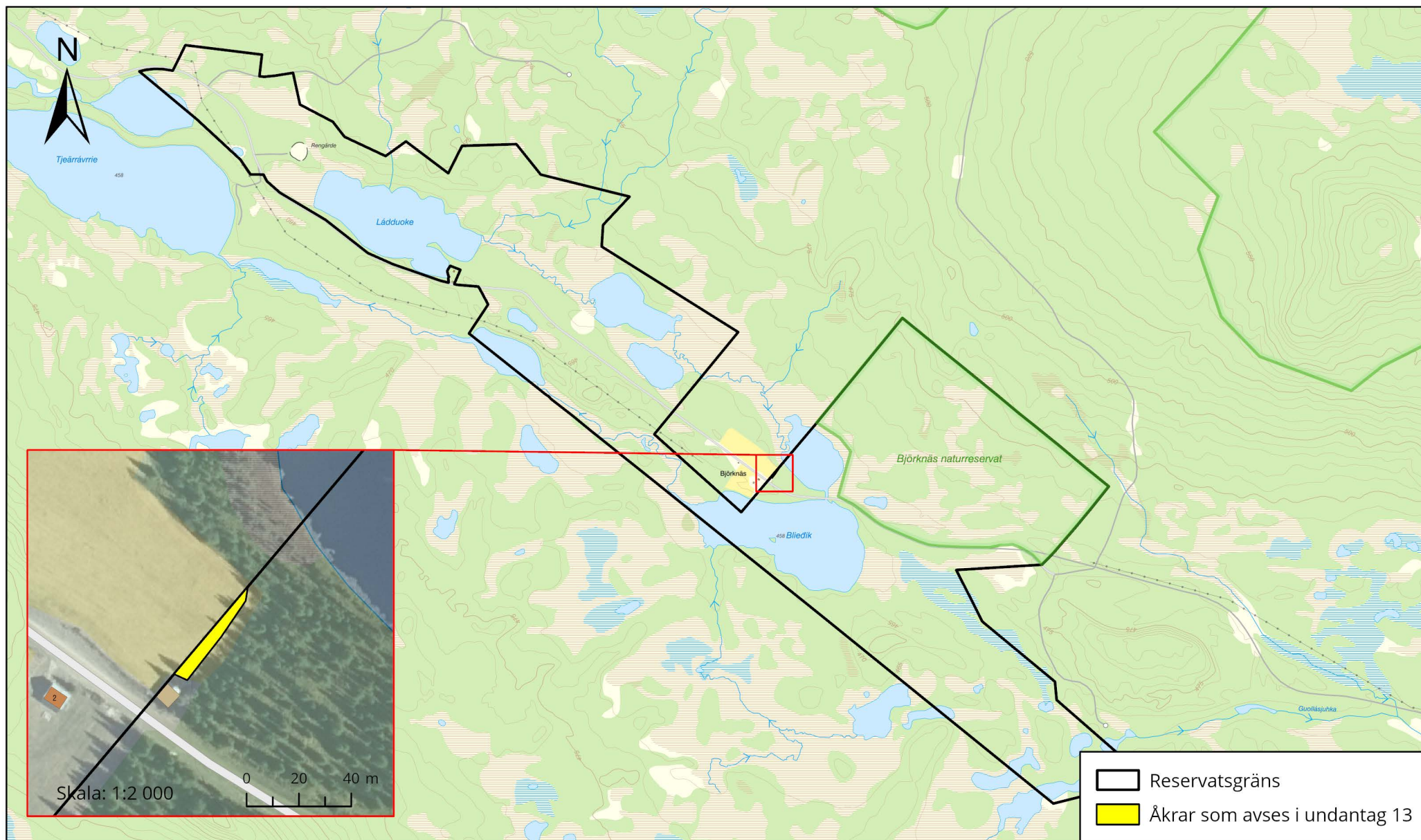
Diari nr 421-2025

Björknäs-Lådduoke naturreservat

Åkrar som avses i undantag 13

Skala: 1:20 000

Bilaga 4

Länsstyrelsen
Norrbotten

Diari nr 421-2025

Björknäs-Ládduoke naturreservat

Äldre avgränsning

Skala: 1:20 000

Bilaga 5

